

Sendt elektronisk

Oslo, 23. januar 2015

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – ENDRINGER I POLITILOVEN OG EKOMLOVEN – MOBILREGULERTE SONER MV.

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, juridiske studenter og andre interesserte. Rpf arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper.

Vi ber om å bli satt på liste over høringsinstanser ved fremtidige høringer innenfor samme rettsområde.

1. GENERELT OM FORSLAGENE

Rettspolitisk forening kan ikke støtte de fremlagte forslagene i deres nåværende form. Foreningen ser at de omtalte virkemidlene kan være nødvendige i enkelte tilfeller, men mener at viktige aspekter ved mobilregulerte soner og jamming ikke er hensyntatt eller utredet i tilstrekkelig grad. En eventuell lovendring bør derfor utredes ytterligere, og et revidert forslag bør sendes ut på ny høring.

I punkt 2 behandles enkelte aspekter som forslaget ikke tar tilstrekkelig høyde for, menspunktene 3 og 4 legger enkelte føringer for hvordan en eventuell ordning bør utformes.

2. HENSYN SOM IKKE ER TILFREDSSTILLENDEN BEHANDLET

Forslaget innebærer omfattende inngrep i den enkeltes rett til privatliv og personvern. Dette vies liten oppmerksomhet i høringsnotatet.

De foreslåtte tiltakene vil ikke kun ramme personer mistenkt for straffbare handlinger, men vil også ramme mange personer som ikke har noen befatning med de handlingene som skal avverges. Tiltak rettet mot allmennheten må kreve en betydelig sterkere begrunnelse enn straffeprosessuelle tvangsmidler mot enkelte mistenkte. Man må også stille strengere krav

til kontroll med bruken av inngrepet, og etablere rettsikkerhetsgarantier som hindrer misbruk.

Disse aspektene ved forslaget er i liten grad fremhevet og tatt høyde for i høringsnotatet. Det er symptomatisk at departementet i punkt 1 skriver at de har søkt å finne en balanse mellom bedre arbeidsverktøy for politiet og hensynet til offentlig kommunikasjon. Hensynene til privatliv, personvern og mekanismer for å hindre misbruk av inngrepet er så viktige at de burde ha hatt en helt sentral plass i departementets overordnede avveining. Utformingen av forslagene viser også at disse hensynene ikke i tilstrekkelig grad er ivaretatt.

Departementets vurdering av forholdet til EMK inneholder også svakheter som gjør at det må foretas en ny utredning og vurdering. Det pekes særlig på at departementet, under behandlingen av menneskerettslige forpliktelser, ikke drøfter betydningen av at tiltakene kan rette seg mot enhver som befinner seg i et gitt område, og derfor vil ramme uskyldige.

Rettspolitisk forening mener etter dette at et så inngripende forslag krever en grundigere begrunnelse i høringsnotatet, særlig for å ytrede og ta hensyn til problematiske forholdet til borgernes rett til privatliv og personvern.

3. BESLUTNINGSKOMPETANSE

Forslaget legger opp til at politiet selv skal kunne beslutte å sette i verk virkemidlene som er omfattet av forslaget. Rpf er sterkt kritiske til en slik ordning.

Departementet understreker at de foreslåtte tiltakene skal ha strenge vilkår. Det oppstilles imidlertid ikke mekanismer som i tilstrekkelig grad sikrer at politiet ikke legger regelverket på strekk. Politiet vil ofte legge uforholdsmessig stor vekt på politifaglige hensyn. Når det er tale om et så inngripende tiltak, er det nødvendig at avveiningen av de mange motstridende hensynene foretas av en uavhengig domstol.

Departementet peker på at det ofte ikke er tid til å innhente rettslig godkjenning av inngrepet. Dette er imidlertid ikke et argument for å unnta spørsmålet fra rettslig prøving. Det kan tenkes at det vil oppstå tilfeller der det er uproblematisk å innhente kjennelse fra retten. Og dersom dette ikke skulle være mulig, bør spørsmålet i det minste prøves rettslig i ettertid.

Rettspolitisk forening mener etter dette at beslutningskompetansen som en klar hovedregel må ligge hos domstolene. Særskilte hastesituasjoner hvor politiet skal ha beslutningskompetanse må underlegges klare og strenge vilkår, samt etterfølges av en umiddelbar prøving hos domstolene.

4. TERSKELEN FOR Å SETTE I VERK TILTAK

Forslaget begrunnes i et behov ved helt spesielle situasjoner. Eksemplene som benyttes dreier seg om gisseltaking, bombetrusler mv. I alternativ 2 til endringene i politiloven foreslås det likevel at mobilregulerte soner og jamming skal kunne benyttes for å forebygge straffbare forhold med en strafferamme ned mot 3 år. Dette er en for lav terskel, og Rettspolitisk forening kan ikke se at terskelen kan begrunnes ut fra høringsnotatets eksempler.

Departementet forsøker å gi en begrunnelse ved å peke på at bl.a. grove trusler og vold mot offentlig tjenestemann kan ha en strafferamme på 3 år. Disse handlingene er imidlertid artsforskjellig fra departementets andre eksempler om bombetrusler mv. Rettspolitisk forening ser ikke noe behov for å benytte et så inngripende virkemiddel i saker med en så lav strafferamme som 3 år.

Det vises her til at grensen i Danmark går ved en strafferamme på 6 år. Departementet har ikke forsøkt å begrunne hvorfor Norge skal ha en lavere terskel enn Danmark.

Rettspolitisk forening mener etter dette at forslaget er uforholdsmessig vidtrekkende, og rammer situasjoner der så inngripende tiltak ikke er nødvendige. Det er nødvendig med en nærmere utredning av forholdet mellom de politifaglige hensyn og forslagets utforming.

Eventuelle spørsmål kan rettes til Christian Hagen Tønsberg, som kan nås på tlf. 414 11 475 eller e-post styret@rpf.no.

Med vennlig hilsen,
for Rettspolitisk forening,

Christian Hagen Tønsberg
Styremedlem